

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΟ ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
EMBASSY OF GREECE IN BUCHAREST
OFFICE FOR ECONOMIC AND COMMERCIAL AFFAIRS
Bd. Pache Protopopescu 1-3, Sector 2, 021403 Bucharest, Romania
Tel: 004 021 210 07 48, 021 211 57 24 Fax: 004 021 211 98 93
E-mail: ecocom-bucharest@mfa.gr Website: www.agora.mfa.gr

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΡΟΥΜΑΝΙΑ

*Υπεύθυνος Έκδοσης: Αριστοτέλης Ξενάκης - Γενικός Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄
Έρευνα - Σύνταξη: Ανδρονίκη Λιακοπούλου, Γραμματέας ΟΕΥ Α΄*

Βουκουρέστι, Δεκέμβριος 2018

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A. Παρουσίαση κλάδου.....	2
1. Περιγραφή κλάδου - Γενικά χαρακτηριστικά	2
2. Ιστορική Αναδρομή	2
3. Συγκριτική σπουδαιότητα του κλάδου/ προϊόντος στο σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας της χώρας.....	3
B. Προσφορά.....	3
1. Παραγωγή.....	3
2. Εξέλιξη παραγωγής	4
Η εξέλιξη της αγροτικής παραγωγής την δεκαετία 2007-2016 αποτυπώνεται στους πίνακες που ακολουθούν	4
ΠΙΝΑΚΑΣ I.	4
ΠΙΝΑΚΑΣ II.	5
3. Παραγωγική δυναμικότητα του κλάδου.....	5
4. Προοπτικές στην εξέλιξη της προσφοράς.....	6
Γ. Ζήτηση.....	6
1. Μέγεθος αγοράς - εξέλιξη κατανάλωσης σε βάθος δεκαετίας.....	6
2. Παράγοντες επηρεασμού της αγοραστικής συμπεριφοράς.....	6
3. Δίκτυα Διανομής.....	8
4. Προοπτικές στην εξέλιξη της ζήτησης	8
5. Τιμές	8
ΠΙΝΑΚΑΣ III.	8
Δ. Διμερές εμπόριο	9
ΠΙΝΑΚΑΣ IV.	9
ΠΙΝΑΚΑΣ V.	11
E. Ανταγωνισμός.....	11
ΠΙΝΑΚΑΣ VI.	11
ΠΙΝΑΚΑΣ VII.	12
Οι εταιρίες εμπορίας αγροτικών προϊόντων βάσει κύκλου εργασιών το 2016 ήταν οι ακόλουθες:.....	12
ΠΙΝΑΚΑΣ VIII.	12
ΣΤ. Θεσμικό πλαίσιο	13
1. Νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του κλάδου.....	13
ΠΙΝΑΚΑΣ IX.	14
2. Επίδραση θεσμικού πλαισίου στην αύξηση της παραγωγής και στον ανταγωνισμό....	14
Z. Συμπεράσματα - Προοπτικές ελληνικών επιχειρήσεων	15
H. Αναγνωρισμένες Ενώσεις Παραγωγών Αγροτικών Προϊόντων και Κτηνοτρόφων	16

A. Παρουσίαση κλάδου

1. Περιγραφή κλάδου - Γενικά χαρακτηριστικά

Η Ρουμανία υπήρξε παραδοσιακά αγροτοπαραγωγική χώρα. Το 66% περίπου της συνολικής έκτασης της Ρουμανίας¹ (157.000 τ.χμ περίπου εκ συνόλου 238.391 τ. χλμ.), αποτελεί καλλιεργήσιμη γη. Στις εκτάσεις αυτές ζει και εργάζεται το 46% του πληθυσμού της χώρας.

Κυριότερα παραγόμενα αγροτικά προϊόντα της Ρουμανίας είναι το σιτάρι και το καλαμπόκι. Χαρακτηριστικά αναφέρεται πως η παραγωγή σιτηρών το 2017 ήταν 27 εκατ. τόνους, ενώ και η παραγωγή καλαμποκιού ξεπέρασε τους 14,5 εκατ. τόνους, σημειώνοντας ιστορικό υψηλό και τοποθετώντας τη Ρουμανία στην πρώτη θέση ανάμεσα στις χώρες – παραγωγούς καλαμποκιού της ΕΕ. Άλλα αγροτικά προϊόντα που παράγει η Ρουμανία είναι οι πατάτες και οι ηλιανθοί. Παράλληλα, ανάπτυξη αρχίζει να έχει και ο τομέας της κτηνοτροφίας.

Υπολογίζεται πως σήμερα στη Ρουμανία βρίσκονται 12.727 ενεργές εταιρίες, δραστηριοποιούμενες στον τομέα γεωργικής καλλιέργειας, με συνεισφορά 64% επί της συνολικής αγροτικής παραγωγής.

Οι περισσότερες εταιρίες δραστηριοποιούνται στην περιοχή Timis (με συνολικό επενδεδυμένο κεφάλαιο 0,61 δισ. ευρώ), Calarasi (0,55 δισ. ευρώ), Constanta (0,43 δισ. ευρώ), Buzau (0,27 δισ. ευρώ) και Satu Mare (0,27 δισ. ευρώ).

2. Ιστορική Αναδρομή

Η Ρουμανία υπήρξε διαχρονικά χώρα παραγωγής καλαμποκιού και σιταριού. Οι χειρότερες χρονιές των τελευταίων 80 χρόνων στην αγροτική παραγωγή ήταν το 1940 και το 2007 λόγω της τρομερής ξηρασίας που κατέστρεψε το 60% της σοδειάς.

Χαρακτηριστικό των αγροτικών περιοχών της Ρουμανίας υπήρξε ο κατακερματισμός των γαιών. Το 1921 ξεκίνησε η πρώτη μεγάλη αγροτική μεταρρύθμιση, η οποία ολοκληρώθηκε το 1948 και προέβλεπε αναδιανομή των αγροκτημάτων από τους μεγάλους γαιοκτήμονες στους χωρικούς που ζούσαν στις αγροτικές περιοχές. Το 1949 το κομμουνιστικό καθεστώς προέβη στην κολлекτιβοποίηση των αγροτεμαχίων, η οποία ολοκληρώθηκε το 1962. Το 1989, με την πτώση του κομμουνιστικού καθεστώτος, έγιναν προσπάθειες να επανέλθει η γη στους νόμιμους κατόχους της, όμως δημιουργήθηκαν αρκετά προβλήματα στην αποσαφήνιση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος, καθώς, με την πάροδο του χρόνου και τις πληθυσμιακές αλλαγές είχαν αλλάξει τα άτομα που νέμονταν τις γαίες. Για μεγάλο χρονικό διάστημα, τόσο κατά τη δεκαετία του 1990 (αν και υπήρξαν χρονιές με πολύ καλή παραγωγή), όσο και του 2000, λόγω ασάφειας ιδιοκτησιακού καθεστώτος και ελλιπών υποδομών (απαρχαιωμένο αρδευτικό σύστημα), η παραγωγή είχε πολύ χαμηλή απόδοση. Την τελευταία δεκαετία, με προγράμματα ΕΕ, της Παγκόσμιας

¹ Flanders Investment and Trade Report, 2017, σελ. 5

https://www.flandersinvestmentandtrade.com/export/sites/trade/files/market_studies/2017_Agriculture_Romania.pdf

Τράπεζας και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, έχουν αρχίσει να γίνονται ορισμένα σημαντικά βήματα, όπως θα περιγραφούν σε επόμενα κεφάλαια, ωστόσο μένουν πολλά να γίνουν για τον εκσυγχρονισμό της αγροτικής παραγωγής στη Ρουμανία.

3. Συγκριτική σπουδαιότητα του κλάδου/ προϊόντος στο σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας της χώρας

Από τα 238.391 τ. χλμ. της έκτασης της Ρουμανίας, το 66% περίπου αποτελεί καλλιεργήσιμη γη, γεγονός που κατατάσσει την χώρα στον τομέα αυτό στην 5^η θέση στην Ευρωπαϊκή Ένωση μετά την Ισπανία, τη Γαλλία, τη Γερμανία και την Πολωνία. Ωστόσο, η Ρουμανία είναι μία από τις χώρες με τη λιγότερο αποτελεσματική χρήση της καλλιεργήσιμης γης, κυρίως λόγω του μεγάλου κατακερματισμού της γαιοκτησίας.

Ο τομέας της γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας, αποτελεί τομέα ιδιαίτερης σημασίας για τη ρουμανική οικονομία, καθώς συμβάλλει κατά περίπου 5% στο ΑΕΠ της χώρας, την στιγμή που ο μέσος όρος στην ΕΕ βρίσκεται στο 1,7%. Συγκεκριμένα, το 2016 η συνδρομή του εν λόγω τομέα ανήλθε σε 3,9% έναντι ποσοστού 4,2% το 2015, 4,7% το 2014 και 5,4% το 2013. Το έλλειμμα, δέ, στο αγροτικό εμπορικό ισοζύγιο της χώρας μειώνεται τα τελευταία χρόνια. Χαρακτηριστικό είναι ότι το 2017 οι εξαγωγές αγροτικών προϊόντων αυξήθηκαν κατά 11%.

B. Προσφορά

1. Παραγωγή

Η γνωστή ρήση ότι η Ρουμανία αποτελεί τον σιτοβολώνα της Ευρώπης σήμερα επικαιροποιείται περισσότερο από ποτέ. Η παραγωγή σιτηρών το 2017 ήταν 27.121 χιλ. τόνους, αυξημένη κατά 29,4% σε σχέση με το 2016 που ήταν 20.886 χιλ. τόνους (έναντι 19.286 χιλ. τόνων το 2015 και 7.815 τόνων το 2007). Το 2017 η παραγωγή καλαμποκιού ξεπέρασε τους 14,5 εκατ. τόνους, σημειώνοντας ιστορικό υψηλό και τοποθετώντας τη Ρουμανία στην πρώτη θέση ανάμεσα στις χώρες της ΕΕ. Ο τομέας της κτηνοτροφίας συνεχίζει να αναπτύσσεται γρήγορα με το ζωϊκό κεφάλαιο να ανέρχεται σε 2.225.192 βοοειδή, 4.124.029 χοιρινά, 15.828.166 αμνοερίφια, 76.820.437 πτηνά και 1.629.638 οικογένειες μελισσών (στοιχεία Ιουνίου 2017²), με την παραγωγή όλων των παραπάνω κατηγοριών ζώων να καταγράφει αύξηση σε σχέση με το 2016. Σημειώνεται, επιπλέον, ότι η Ρουμανία κατέχει το 30% του συνολικού αριθμού αγροκτημάτων που βρίσκονται εντός της ΕΕ.

Ο αγροτικός τομέας παρουσίασε συνολικά ανάπτυξη της τάξεως του 18,3% σε ετήσια βάση. Αν και η Ρουμανία αποτελεί σημαντική δύναμη στην παραγωγή σιταριού, κριθαριού και ηλιανθών, ωστόσο, η στρεμματική απόδοση θεωρείται ακόμα σχετικά χαμηλή, γεγονός που οφείλεται σε κενά και προβλήματα σε επίπεδο υποδομών καλλιέργειας και συγκομιδής. Οι κλιματολογικές συνθήκες υπήρξαν και το 2017 ευνοϊκές για τις καλλιέργειες σιτηρών, εξ ου και η σχετική αύξηση στην παραγωγή. Εκτός από το

² <http://www.madr.ro/cresterea-animalelor/bovine.html>

καλαμπόκι, αύξηση παρατηρήθηκε και στο σιτάρι, του οποίου η παραγωγή ανήλθε σε 14,5 εκατ. τόνους.

Σε απόλυτους αριθμούς η αξία της αγροτικής παραγωγής της χώρας ανήλθε το 2017 σε 8 δισ. ευρώ, καταγράφοντας ιστορικό υψηλό κερδοφορίας. Οι σχετικές εξαγωγές παρουσίασαν αύξηση 11%. Η παραγωγή σιταριού αναμένεται φέτος να είναι μεγαλύτερη κατά 200.000 τόνους σε σχέση με το 2017, ενώ η παραγωγή αραβοσίτου εκτιμάται ότι θα αγγίξει τα 15 εκ. τόνους, καθιστώντας τη Ρουμανία τη μεγαλύτερη παραγωγό καλαμποκιού στην Ευρώπη.

Η αύξηση αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο στις επενδύσεις που έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια για την βελτιστοποίηση των μεθόδων παραγωγής, τον εκσυγχρονισμό των συστημάτων συγκομιδής και τη εξέλιξη των σπόρων.

2. Εξέλιξη παραγωγής

Η εξέλιξη της αγροτικής παραγωγής την δεκαετία 2007-2016 αποτυπώνεται στους πίνακες που ακολουθούν³:

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι.

Α. ΛΑΧΑΝΙΚΑ

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Συνολική παραγωγή (χιλ. τόνοι)	3116,8	3819,9	3901,9	3863,6	4176,3	3535,3	3961,0	3802,5	3673,5	3358,3

Ανά συγκεκριμένο είδος

		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Τομάτες	Έκταση (χιλ. εκτ)	46,0	51,5	49,1	49,8	51,8	49,7	48,4	43,8	44,2	41,0
	Συνολική παραγωγή (χιλ. τόνοι)	640,8	814,4	755,6	768,5	911,0	683,3	749,0	706,2	701,8	627,1
Κρεμμύδια	Έκταση (χιλ. εκτ)	34,1	35,0	35,2	33,8	33,1	33,1	32,2	30,3	31,2	30,3
	Συνολική παραγωγή (χιλ. τόνοι)	325,0	395,6	378,1	369,1	394,3	345,3	392,0	387,0	360,7	325,0
Λάχανα	Έκταση (χιλ. εκτ)	46,1	49,0	48,3	47,0	47,0	49,1	55,0	47,8	48,7	46,2
	Συνολική παραγωγή (χιλ. τόνοι)	893,2	964,6	1001,9	981,2	1025,3	987,9	1156,4	1123,1	1078,0	992,3

³ Πηγή: NIS - Romania's Statistical Yearbook, 2007-2013

* Crop production for main crops 2014 NIS (31.03.2015)

Πυτεριές	Έκταση (χιλ. εκτ)	18,6	20,2	20,0	21,0	20,0	19,9	19,5	18,2	18,4	17,9
	Συνολική παραγωγή (χιλ. τόνοι)	184,9	238,7	245,7	243,5	253,5	207,1	227,7	228,6	228,6	201,8
Άλλα είδη	Έκταση (χιλ. εκτ)	108,6	112,9	114,5	111,1	111,5	107,1	103,9	99,3	99,3	92,7
	Συνολική παραγωγή (χιλ. τόνοι)	1072,9	1406,6	1520,6	1501,3	1592,2	1324,1	1435,9	1357,6	1357,6	1212,1

ΠΙΝΑΚΑΣ II.

Β. ΦΡΟΥΤΑ

	2007	2008	2009	2010	2011	2012*	2013	2014*	2015	2016
Έκταση (χιλ. εκτ)	206,0	207,0	205,0	198,6	155,6	142,2	144,0	145,4	138,5	138,0
Συνολική παραγωγή (χιλ. τόνοι)	1085,8	1179,2	1323	1419,6	1476,3	1128,5	1300,0	1115,2	1224,7	1241,5

Συγκεκριμένα είδη		2007	2008	2009	2010	2011	2012*	2013	2014*	2015	2016
Μήλα	Έκταση (χιλ. εκτ)	61,3	57,9	56,4	56,0	56,0	55,4	56,9	57,5	55,8	55,5
	Συνολική παραγωγή (χιλ. τόνοι)	475,4	459,0	517,5	552,9	600,9	462,9	493,4	535,1	476,6	467,2
Δαμάσκηνα	Έκταση (χιλ. εκτ)	83,8	80,8	65,8	69,0	78,0	68,5	68,0	70,7	65,6	65,1
	Συνολική παραγωγή (χιλ. τόνοι)	372,6	475,3	533,7	624,9	550,2	424,1	512,5	404,3	496,4	512,9
Άλλα είδη	Έκταση (χιλ. εκτ)	60,9	68,3	82,8	73,6	21,6	18,3	19,1	17,2	17,1	17,4
	Συνολική παραγωγή (χιλ. τόνοι)	237,8	244,9	271,8	241,8	325,2	241,5	294,1	175,8	251,7	261,4

3. Παραγωγική δυναμικότητα του κλάδου

Αν και η αγροτική παραγωγή βρίσκεται σε αρκετά καλά επίπεδα στη Ρουμανία και έχει δυναμική για περαιτέρω ανάπτυξη, όπως έχει καταστεί σαφές από τη μέχρι στιγμής ανάλυση, δεν συμβαίνει το ίδιο με τη βιομηχανική παραγωγή τροφίμων από αγροτικά προϊόντα. Η συνεισφορά του τομέα επεξεργασίας αγροτικών προϊόντων στο σύνολο της

μεταποιητικής δραστηριότητας της Ρουμανίας κατά τη δεκαετία 2004-2014 ήταν 26,2%⁴. Το 2017 Εκ του συνόλου των βιομηχανιών της ΕΕ που δραστηριοποιούνται στον τομέα παραγωγής τροφίμων και ποτών, οι ρουμανικές επιχειρήσεις καταλαμβάνουν το χαμηλό ποσοστό του 3%.

4. Προοπτικές στην εξέλιξη της προσφοράς

Οι συντονισμένες προσπάθειες Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος, σε συνδυασμό με τις πρωτοβουλίες ενώσεων γαιοκτημόνων και αγροπαραγωγών έχουν συμβάλει σημαντικά στην αύξηση και βελτίωση της αγροτικής παραγωγής στη Ρουμανία. Αναμένεται ότι τα επόμενα χρόνια, με την αξιοποίηση των κατάλλων χρηματοδοτικών εργαλείων από ΕΕ και διεθνείς χρηματοοικονομικούς φορείς για βελτίωση των υποδομών της, η Ρουμανία θα καταστεί υπολογίσιμη αγροτική δύναμη στους τομείς παραγωγής αραβοσίτου και σιταριού.

Γ. Ζήτηση

1. Μέγεθος αγοράς - εξέλιξη κατανάλωσης σε βάθος δεκαετίας

Περίπου το 80% των εισαγωγών αγροτικών προϊόντων της χώρας προέρχεται από κράτη- μέλη της ΕΕ, ενώ και τα 2/3 περίπου των αντίστοιχων ρουμανικών εξαγωγών κατευθύνονται προς κράτη μέλη της Ένωσης. Το κρέας, τα σάκχαρα, οι σπόροι και τα πρωτεϊνούχα γεύματα καλύπτουν περίπου το 1/3 των εισαγωγών τροφίμων, ενώ οι εξαγωγές αγροτικών προϊόντων της Ρουμανίας αποτελούνται κυρίως από δημητριακά και σπόρους. Η Ρουμανία κατέχει μία μακρά αγροτική παράδοση, με μία συμμετοχή περίπου του αγροτικού τομέα της τάξεως του 5% στη σύνθεση του ΑΕΠ, αποτελώντας βασικό παράγοντα της θετικής μεταβολής του ρυθμού ανάπτυξης της ρουμανικής οικονομίας.

2. Παράγοντες επηρεασμού της αγοραστικής συμπεριφοράς

Σύμφωνα με στοιχεία του Εθνικού Ινστιτούτου Στατιστικής της Ρουμανίας (INS) για το α' τρίμηνο 2017, το συνολικό μέσο μηνιαίο εισόδημα ανά νοικοκυριό ανέρχεται σε 3.250 lei και σε 1.233 lei κατά κεφαλήν, ενώ οι συνολικές δαπάνες υπολογίζονται κατά μέσο όρο σε 2.761 lei μηνιαίως (1.048 lei κατά κεφαλήν). Από αυτές, ποσοστό 35% του εισοδήματος κάθε νοικοκυριού αφορά στην κατανάλωση φαγητού και μη αλκοολούχων ποτών.

Παρόλο που οι Ρουμάνοι δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στην τιμή και λιγότερο στην ποιότητα, τα τελευταία χρόνια έχει παρατηρηθεί στροφή προς έναν πιο υγιεινό τρόπο διατροφής. Έτσι, για παράδειγμα, έχει αυξηθεί η ζήτηση βιολογικών προϊόντων, φρούτων (νωπών και ξηρών) και λαχανικών. Επίσης, έχει παρατηρηθεί και αύξηση της κατανάλωσης ελαιολάδου ενός ακριβού προϊόντος για τα ρουμανικά δεδομένα.

Γενικότερα, τα ρουμανικά νοικοκυριά είναι ετερογενή και έχουν την συνήθεια να καταναλώνουν περισσότερο από ό, τι αποταμιεύουν. Παρατηρούνται μεγάλες ανισότητες

---

⁴ Rusali Mirela- Adriana, 'Agrifood Manufacturing Sector in Romania, Internal Sizes and In the European Context', MPRA Paper No. 85095, Institute of Agricultural Economics, Romanian Academy, Nov.2017, posted 12 May 2018, https://mpr.ub.uni-muenchen.de/85095/1/MPRA_paper_85095.pdf

μεταξύ πλουσίων και φτωχών. Συγκεκριμένα, το 10% των πλέον πλουσίων διαθέτουν το 30% της οικονομίας της χώρας, ενώ το 10% των φτωχών έχουν μόλις το 3%.

Επιπλέον, καταγράφονται αξιοσημείωτες διαφορές μεταξύ των 8 περιφερειών της χώρας, τόσο σε επίπεδο κατά κεφαλήν ΑΕΠ, όσο και σε επίπεδο συνθηκών διαβίωσης. Σημαντική επίσης είναι η διαφορά μεταξύ των εισοδημάτων της πρωτεύουσας και της περιφέρειας. Για παράδειγμα, ένας διευθυντής (manager) στο Βουκουρέστι κερδίζει από 1.000 έως 1.500 ευρώ (και ακόμη περισσότερο αν κατέχει θέση ευθύνης), ενώ στην περιφέρεια ο μισθός μπορεί να κυμαίνεται από 700 έως 1.200 ευρώ.

Στα μεγάλα αστικά κέντρα (Βουκουρέστι, Κωνσταντζα, Τιμισοάρα, Cluj, Brasov, Alba Julia) το επίπεδο ζωής είναι αρκετά υψηλό, συγκριτικά με τη ρουμανική επαρχία. Οι καταναλωτές έχουν πρόσβαση, εκτός από μεγάλες αλυσίδες σουπερμάρκετ που διαθέτουν πάντα στα ράφια τους φρούτα και λαχανικά, και σε πιο μικρά καταστήματα οπωροκηπευτικών. Στο Βουκουρέστι μάλιστα έχουν αρχίσει να κάνουν δειλά την εμφάνισή τους και καταστήματα με αμιγώς βιολογικά προϊόντα. Το ετήσιο κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Περιφέρειας Βουκουρεστίου-Ίλφοβ, με 2,5 εκ. κατοίκους ΑΕΠ 125% του μέσου όρου της ΕΕ.

Ωστόσο, στην υπόλοιπη χώρα καταγράφεται κατά κεφαλήν ΑΕΠ κάτω από το 75% του μέσου όρου των κρατών μελών της Ε.Ε.

Διάρθρωση της κατανάλωσης στα ρουμανικά νοικοκυριά

<u>Νοικοκυριά στην επαρχία</u>		<u>Νοικοκυριά στα αστικά κέντρα</u>	
-Τρόφιμα και ποτά	21%	-Τρόφιμα	21%
-Ίδια παραγωγή τροφίμων	31%	-Υπηρεσίες	22%
-Υπηρεσίες	13%	-Αγαθά πλην τροφίμων	21,3%
-Αγαθά πλην τροφίμων	19%	-Φόροι-υποχρεώσεις	21%
-Φόροι και υποχρεώσεις	9%	-Ίδια παραγωγή	7%

Τα ανωτέρω στοιχεία αντικατοπτρίζουν τις μεγάλες ανισότητες του καταναλωτικού κοινού και ιδιαίτερα της μεσαίας τάξης των νέων, οι οποίοι διαμένουν στα αστικά κέντρα και εργάζονται στον ιδιωτικό τομέα. Η νέα αυτή δημιουργούμενη μεσαία τάξη ενστερνίζεται τις αξίες και τις συνήθειες των Δυτικοευρωπαίων, με αποτέλεσμα να οδηγείται σε υπερκατανάλωση.

Μετά την είσοδο της Ρουμανίας στην Ε.Ε., δημιουργήθηκε μία νέα καταναλωτική κουλτούρα, στηριζόμενη στην βελτίωση των συνθηκών ζωής. Εν τούτοις, παρά την οικονομική κρίση, η οποία επηρέασε την ζήτηση, πολλές μελέτες καταδεικνύουν ότι το καταναλωτικό κοινό παραμένει προσηλωμένο στα επώνυμα προϊόντα, καθώς με αυτόν τον τρόπο επιδεικνύεται η άνοδος του κοινωνικού επιπέδου του καταναλωτή. Το Βουκουρέστι έχει περίπου 2 εκατ. κατοίκους, εκ των οποίων ένα μεγάλο μέρος διαθέτει εισοδήματα αντίστοιχα με αυτά άλλων δυτικοευρωπαϊκών χωρών.

Από την εξέταση της κατανάλωσης οικογενειών χαμηλών και υψηλών εισοδημάτων, συμπεραίνονται τα ακόλουθα:

Η οικογένεια χαμηλού εισοδήματος ξοδεύει περισσότερα χρήματα για τρόφιμα (52%) και λιγότερα για υπηρεσίες (13%).

Η οικογένεια υψηλού εισοδήματος ξοδεύει περισσότερα για υπηρεσίες (22%) και αγαθά πλην τροφίμων (22%), ήτοι σύνολο 44%, και λιγότερα για τρόφιμα.

Σύμφωνα με στοιχεία του Εθνικού Ινστιτούτου Στατιστικής της Ρουμανίας (INS), ο κύκλος εργασιών στο λιανικό εμπόριο, που θεωρείται ο βασικότερος δείκτης κατανάλωσης των νοικοκυριών, παρουσίασε αύξηση 14,1% το 2016 που αποτελεί και την μεγαλύτερη αύξηση από το 2007(+17,8%) και μετά (8,9% το 2015, 7% το 2014). Ειδικότερα, οι πωλήσεις των τροφίμων αυξήθηκαν κατά 13,2%, ενώ τα άλλα προϊόντα κατέγραψαν αύξηση του κύκλου εργασιών κατά 15,2%.

3. Δίκτυα Διανομής

Τα μεγαλύτερα δίκτυα διανομής αγροτικών προϊόντων είναι τα μεγάλα υπερκαταστήματα (hypermarkets), τα οποία διοχετεύουν στην αγορά το 52% των αγροτικών προϊόντων (φρούτα, λαχανικά)⁵. Ακολουθούν τα μανάβικα (22%), τα supermarkets (19%). Σύμφωνα με την έρευνα της Euromonitor τον Ιανουάριο του 2016⁶, η γερμανική αλυσίδα Kaufland καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μερίδιο λιανικής (12,3%) και ακολουθούν τα Carrefour (7,4%), Auchan(5,9%), Lidl (4,7%) και Mega Image (3,5%)

4. Προοπτικές στην εξέλιξη της ζήτησης

Η άνοδος του βιοτικού επιπέδου των πολιτών της Ρουμανίας, η ύπαρξη ξένων κοινοτήτων στα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας και η αύξηση των τουριστικών εκροών έχουν συντελέσει στην αλλαγή των καταναλωτικών προτύπων και στην αναζήτηση υγιέστερων, θρεπτικότερων και γευστικότερων αγροτικών προϊόντων. Ήδη έχουν αρχίσει να εμφανίζονται τα πρώτα καταστήματα βιολογικών προϊόντων, ενώ στις μεγάλες υπαίθριες αγορές η αύξηση της ποσότητας και η βελτίωση της ποιότητας είναι φανερά αισθητή σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Αναμένεται λοιπόν αύξηση της ζήτησης σε φρούτα και λαχανικά υψηλής ποιότητας στη Ρουμανία.

5. Τιμές

Οι πίνακες που ακολουθούν απεικονίζουν το εύρος των τιμών λιανικής των κυριότερων φρούτων και λαχανικών:

ΠΙΝΑΚΑΣ III.

1. Λαχανικά

	Τιμές σε Lei	Τιμές σε Euro
Τομάτες	5.99 – 9.99 lei/kg	1.28 – 2.14 euro/kg
Κρεμμύδια	3.29 – 6.99 lei/kg	0.70 – 1.50 euro/kg
Λάχανο	2.79 – 3.49 lei/kg	0.59 – 0.74 euro/kg

⁵ Food Market in Romania 2016, A FRD Center publication for the Embassy of the Kingdom of the Netherlands in Romania <https://www.dutchromaniannetwork.nl/wp-content/uploads/2017/01/Food-Report-Romania-2016.pdf>, σελ. 16

⁶ Grocery Retailers in Romania Report, Euromonitor, January 2016

Πιπεριές	8.49 - 10.99 lei/kg	1.82 – 2.36 euro/kg
Πατάτες	1.90 – 3.00 lei/kg	0.40 – 0.64 euro/kg
Καρότα	2.49 – 3.29 lei/kg	0.53 – 0.70 euro/kg
Μανιτάρια	9.99 – 12.99 lei/kg	2.14 – 2.79 euro/kg
Σκόρδο	9.99 – 11.96 lei/kg	2.14 – 2.56 euro/kg
Μελιτζάνες	7.99 - 9.99 lei/kg	1.71 – 2.14 euro/kg
Αγγουράκια	4.99 – 7.99 lei/kg	1.07 – 1.71 euro/kg
Μπρόκολο	9.99 lei/kg	2.14 euro/kg
Cauliflower	6.99 lei/kg	1.50 euro/kg

2 Φρούτα:

	Τιμές σε Ron	Τιμές σε Euro
Μήλα	2.29 – 5.99 lei/kg	0.49 – 1.28 euro/kg
Δαμάσκηνα	3.99 lei/kg	0.85 euro/kg
Αχλάδια	4.99 - 7.99 lei/kg	1.07 – 1.71 euro/kg
Πεπόνια	5.99 – 9.99 lei/kg	1.28 – 2.14 euro/kg
Σταφύλια	7.99 - 9.99 lei/kg	1.71 – 2.14 euro/kg
Φράουλες	15.99 – 19.99 lei/250g	3.43 – 4.29 euro/250g
Λεμόνια	4.49 – 5.58 lei/kg	0.96 – 1.19 euro/kg
Μανταρίνια	3.99 lei/kg	0.85 euro/kg
Πορτοκάλια	2.99 – 7.99 lei/kg	0.64 – 1.71 euro/kg
Ροδάκινα	29.99 lei/kg	6.44 euro/kg

Δ. Διμερές εμπόριο

Στον πίνακα που ακολουθεί, αποτυπώνεται το διμερές εμπόριο αγροτικών προϊόντων για το έτος 2017. Παρατηρείται ότι οι εξαγωγές μας είναι πολύ υψηλές στους διψήφιους κωδικούς: 06 (φυτά και προϊόντα ανθοκομίας), 07 (λαχανικά), 08 (φρούτα) και 20 (παρασκευάσματα φρούτων και λαχανικών).

Η Ρουμανία εξαγει στη χώρα μας μεγάλες ποσότητες γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων, δημητριακών και καπνών.

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ (σε εκατ. ευρώ)⁷

ΠΙΝΑΚΑΣ IV.

		Ελληνικές εξαγωγές στη Ρουμανία	Ρουμανικές εξαγωγές στην Ελλάδα
01	ΖΩΑ ΖΩΝΤΑΝΑ	129.366	24.713.314

⁷ Στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ

02	ΚΡΕΑΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΠΡΟΙΟΝΤΑ ΣΦΑΓΙΩΝ, ΒΡΩΣΙΜΑ	1.702.763	19.479.381
03	ΨΑΡΙΑ ΚΑΙ ΜΑΛΑΚΟΣΤΡΑΚΑ, ΜΑΛΑΚΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΑΣΠΟΝΔΥΛΑ ΥΔΡΟΒΙΑ	9.906.217	143.517
04	ΓΑΛΑ ΚΑΙ ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΑΣ. ΑΥΓΑ ΠΤΗΝΩΝ. ΜΕΛΙ ΦΥΣΙΚΟ. ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΒΡΩΣΙΜΑ ΖΩΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ, ΠΟΥ ΔΕΝ ΚΑΤΟΝΟΜΑΖΟΝΤΑΙ ΟΥΤΕ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΑΛΛΟΥ	6.388.636	51.382.273
05	ΑΛΛΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΖΩΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ, ΠΟΥ ΔΕΝ ΚΑΤΟΝΟΜΑΖΟΝΤΑΙ ΟΥΤΕ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΑΛΛΟΥ	183.435	318.249
06	ΦΥΤΑ ΖΩΝΤΑΝΑ ΚΑΙ ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΤΗΣ ΑΝΘΟΚΟΜΙΑΣ	2.070.965	1.535
07	ΛΑΧΑΝΙΚΑ, ΦΥΤΑ, ΡΙΖΕΣ ΚΑΙ ΚΟΝΔΥΛΟΙ, ΒΡΩΣΙΜΑ	18.254.456	266.528
08	ΚΑΡΠΟΙ ΚΑΙ ΦΡΟΥΤΑ ΒΡΩΣΙΜΑ, ΦΛΟΥΔΕΣ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ Ή ΠΕΠΟΝΙΩΝ	93.135.422	1.210.489
09	ΚΑΦΕΣ, ΤΣΑΙ, ΜΑΤΕ ΚΑΙ ΜΠΑΧΑΡΙΚΑ	354.264	1.387.136
10	ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ	3.273.065	42.076.884
11	ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΑΛΕΥΡΟΠΟΙΙΑΣ. ΒΥΝΗ. ΑΜΥΛΑ ΚΑΘΕ ΕΙΔΟΥΣ. ΙΝΟΥΛΙΝΗ. ΓΛΟΥΤΕΝΗ ΑΠΟ ΣΙΤΑΡΙ	3.069.355	2.762.845
12	ΣΠΕΡΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΑΡΠΟΙ ΕΛΑΙΩΔΕΙΣ. ΣΠΕΡΜΑΤΑ, ΣΠΟΡΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΚΑΡΠΟΙ. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΚΑΙ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΦΥΤΑ. ΑΧΥΡΑ ΚΑΙ ΧΟΡΤΟΝΟΜΕΣ	687.745	3.707.268
13	ΓΟΜΕΣ, ΡΗΤΙΝΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ ΧΥΜΟΙ ΚΑΙ ΕΚΧΥΛΙΣΜΑΤΑ ΦΥΤΙΚΑ	72.165	70.529
14	ΠΛΕΚΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ, ΠΟΥ ΔΕΝ ΚΑΤΟΝΟΜΑΖΟΝΤΑΙ ΟΥΤΕ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΑΛΛΟΥ	4.930	202
15	ΛΙΠΗ ΚΑΙ ΛΑΔΙΑ ΖΩΙΚΑ Ή ΦΥΤΙΚΑ. ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΑΣΗΣ ΑΥΤΩΝ. ΛΙΠΗ ΒΡΩΣΙΜΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΜΕΝΑ. ΚΕΡΙΑ ΖΩΙΚΗΣ Ή ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ	10.445.469	8.406.806
16	ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΚΡΕΑΤΩΝ, ΨΑΡΙΩΝ Ή ΜΑΛΑΚΟΣΤΡΑΚΩΝ, ΜΑΛΑΚΙΩΝ ΑΛΛΩΝ ΑΣΠΟΝΔΥΛΩΝ ΥΔΡΟΒΙΩΝ	1.768.926	804.038
17	ΖΑΧΑΡΑ ΚΑΙ ΖΑΧΑΡΩΔΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ	2.431.806	3.446.862
18	ΚΑΚΑΟ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΑΥΤΟΥ	875.499	2.856.549
19	ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ, ΤΑ ΑΛΕΥΡΙΑ, ΤΑ ΑΜΥΛΑ ΚΑΘΕ ΕΙΔΟΥΣ Ή ΤΟ ΓΑΛΑ. ΕΙΔΗ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ	9.785.401	10.434.116
20	ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ, ΚΑΡΠΩΝ ΚΑΙ ΦΡΟΥΤΩΝ Ή ΑΛΛΩΝ ΜΕΡΩΝ ΦΥΤΩΝ	34.508.294	827.462

21	ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ	6.240.826	10.142.016
22	ΠΟΤΑ, ΑΛΚΟΟΛΟΥΧΑ ΥΓΡΑ ΚΑΙ ΞΙΔΙ	2.452.849	14.701.002
23	ΥΠΟΛΕΙΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΑ ΤΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΕΙΔΩΝ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ. ΤΡΟΦΕΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΕΝΕΣ ΓΙΑ ΖΩΑ	384.760	1.090.400
24	ΚΑΠΝΑ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΤΑ ΚΑΠΝΟΥ	118.492	30.154.123
25	ΑΛΑΤΙ. ΘΕΙΟ. ΓΑΙΕΣ ΚΑΙ ΠΕΤΡΕΣ. ΓΥΨΟΣ, ΑΣΒΕΣΤΗΣ ΚΑΙ ΤΣΙΜΕΝΤΑ	2.588.874	

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Εισαγωγές-Αφίξεις, Εξαγωγές-Αποστολές κατά χώρα και διψήφιο επίπεδο Σ.Ο. (CN2)

Στον επόμενο πίνακα εξειδικεύονται οι εξαγωγές μας σε φρούτα και λαχανικά (διψήφιοι κωδικόι), βάσει στατιστικών στοιχείων της ΕΛΣΤΑΤ και η θέση τους στο σύνολο των εξαγομένων προϊόντων μας στη Ρουμανία.

ΠΙΝΑΚΑΣ V.

Θέση επί συνόλου εξαγωγών	CN4	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	2017	2016	Μεταβολή αξίας 2017 / 2016	Βαρύτητα ως προς το σύνολο 2017
			ΑΞΙΑ (ευρώ)	ΑΞΙΑ (ευρώ)		
		ΣΥΝΟΛΟ	871.427.485	769.092.832	13,31%	
5	0805	Εσπεριδοειδή, νωπά ή ξερά	34.293.022	45.984.942	-25,43%	3,94%
7	0809	Βερίκοκα, κεράσια, ροδάκινα	23.040.610	18.953.040	21,57%	2,64%
8	2005	Λαχανικά παρασκευασμένα ή διατηρημένα χωρίς ξίδι, μη κατεψυγμένα	21.499.792	23.159.078	-7,16%	2,47%
19	0803	Μπανάνες	9.310.584	5.663.033	64,41%	1,07%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Εισαγωγές-Αφίξεις, Εξαγωγές-Αποστολές κατά χώρα και τετραψήφιο επίπεδο Σ.Ο. (CN4)

Ε. Ανταγωνισμός

Στους πίνακες που ακολουθούν αποτυπώνονται οι ρουμανικές εισαγωγές και εξαγωγές φρούτων και λαχανικών ανά χώρα για τα έτη 2016 και 2017⁸.

Παρατηρείται πως οι κυριότεροι προμηθευτές της Ρουμανίας στα αγροτικά προϊόντα (διψήφια δασμολογική κλάση II) είναι η Ουγγαρία, η Γερμανία, η Ιταλία, η Τουρκία, η Ελλάδα και η Γαλλία.

ΠΙΝΑΚΑΣ VI.

Χώρα	Ρουμανικές Εξαγωγές (σε χιλ. euro)	Εισαγωγές στη Ρουμανία (σε χιλ. euro)
2016		

Αίγυπτος	259.658	10.487
Γαλλία	194.378	130.606
Γερμανία	134.282	166.138
Ελλάδα	53.818	137.187
Ιταλία	189.804	160.861
Ουγγαρία	92.427	454.068
Μολδαβία	22.159	84.891
Ρωσία	55.511	1.677
Ισπανία	208.763	53.233
Τουρκία	111.027	136.670
Ουκρανία	46.528	20.527

ΠΙΝΑΚΑΣ VII.

Χώρα 2017	Ρουμανικές Εξαγωγές (σε χιλ. euro)	Εισαγωγές στη Ρουμανία (σε χιλ. euro)
Αίγυπτος	187.682	20.878
Γαλλία	180.963	112.095
Γερμανία	158.449	200.900
Ελλάδα	58.067	141.857
Ιταλία	275.298	160.849
Ουγγαρία	118.334	457.719
Μολδαβία	34.299	114.637
Ρωσία	68.843	6.879
Ισπανία	276.148	66.321
Τουρκία	159.162	155.144
Ουκρανία	57.659	18.131

Πηγή: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης Ρουμανίας

Δεν διατίθενται πιο αναλυτικά στοιχεία ανά κατηγορία προϊόντος. Από εμπειρικές πληροφορίες και επιτόπιες έρευνες, γνωρίζουμε πως τα κυριότερα εξαγόμενα προϊόντα της Ουγγαρίας στη ρουμανική αγορά είναι δημητριακά και κρέατα, της Γαλλίας τυροκομικά και κρασιά, της Ιταλίας εσπεριδοειδή, μπανάνες της Τουρκίας όσπρια, ξηροί καρποί, μανταρίνια, ακτινίδια, πατάτες και πορτοκάλια, της Ολλανδίας ξυλεία, κρέατα, φρούτα και ξηροί καρποί και της Γερμανίας κρέατα, πατάτες και γαλακτοκομικά.

Οι εταιρίες εμπορίας αγροτικών προϊόντων βάσει κύκλου εργασιών το 2016 ήταν οι ακόλουθες:

ΠΙΝΑΚΑΣ VIII.

Κατάταξη βάσει κύκλου εργασιών	Όνομα εταιρίας	Κύκλος εργασιών 2016 (EUR)	Κέρδος/Από λοιπες 2016 (EUR)	Αριθμός εργαζομένων 2016	WEBSITE/τηλ.
1	LUCO FRUCHT MARKETING SRL	37.692.656	2.126.567	23	+40 21 3106933, +40 21 3106935
2	G&A FRUIT BUSINESS SRL	31.366.062	114.844	7	www.bananaimporte.com

3	ALGIDA CENTER SRL	30.401.175	326.016	87	www.algida.ro
4	HORTIFRUCT SRL	25.349.344	30.111	78	www.hortifruct.ro
5	EFES EXPORT SA	24.686.633	1.403.779	121	
6	CONTEC FOODS SRL	23.271.861	2.503.270	433	www.contec.ro
7	KAREMA FRUCT SRL	21.692.798	1.301.387	29	www.karemafruct.ro/acasa
8	LUCIDIUS SRL	19.721.503	573.322	33	+40 762 008 381
9	UNIFRUTTI IMPEX SRL	19.424.044	495.697	8	0241672263
10	AGRICANTUS SRL	18.079.350	707.701	47	www.agricantus.ro
11	GOLDEN BANANA SRL	17.907.254	1.137.152	12	+40 766 275 768
12	PIEMONTANA SRL	14.866.631	496.985	31	www.piemontanalogistic.ro
13	SANO VITA SRL	13.974.204	1.705.668	189	www.sanovita.ro
14	DECO FRUCHT SRL	12.030.085	773.884	14	+40 752 101 195
15	ALL FRUITS FRESH PRODUCT SRL	11.856.119	499.471	20	+40 745 670 899
16	AVA 3 COMPANY SRL	10.858.915	169.368	47	www.ava3company.com
17	WEST FRUTA SRL	10.717.687	916.143	45	www.westfruta.ro
18	OLD STAR SRL	10.580.897	186.122	14	+40 744 238 209
19	GOLDEN FOODS SNACKS SRL	10.048.443	16.667	-	www.goldenfoods.com.ro
20	SAHPROD METEOR SRL	9.812.196	677.110	138	www.sultan.pastatomate.ro
21	SERMONA IMPEX SRL	9.030.506	37.862	21	www.sermona.ro

Πηγή: Major Companies in Romania, Ed. 2017

ΣΤ. Θεσμικό πλαίσιο

1. Νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του κλάδου

Το ρουμανικό Υπουργείο Γεωργίας έχει αρχίσει τα τελευταία έτη να αποδίδει ιδιαίτερα μεγάλη σημασία στη βελτίωση των μεθόδων καλλιέργειας στη χώρα. Η εκπόνηση του Εθνικού Σχεδίου Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, με 16 επιμέρους προγράμματα, είναι προς τη σωστή κατεύθυνση. Ο βαθμός απορροφητικότητας των κοινοτικών κονδυλίων για τη γεωργική παραγωγή αγγίζει το 40%, ποσοστό υψηλό συγκριτικά με το μέσο όρο στην ΕΕ (που είναι 20% για αγροτικά προγράμματα).

Επισημαίνουμε, τέλος και την πρόσφατη συμφωνία της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης της Ρουμανίας, σύμφωνα με την οποία η Τράπεζα θα υποστηρίξει τον εκσυγχρονισμό 3.000 αγροκτημάτων και την εφαρμογή 400 έργων, τα οποία ασχολούνται με τη μεταποίηση και την προώθηση των αγροτικών

προϊόντων, καθώς και την υλοποίηση 750 σχεδίων για τη βελτίωση των περιφερειακών υπηρεσιών. Συνολικά, θα δοθούν 5,4 δισ. ευρώ από ευρωπαϊκούς φορείς στη Ρουμανία, για προγράμματα περιφερειακής ανάπτυξης. Συντονιστής του εγχειρήματος αυτού θα είναι το ρουμανικό Υπουργείο Γεωργίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης. Το εν λόγω πρόγραμμα συνιστά το δεύτερο εγχείρημα χρηματοδότησης της ρουμανικής περιφερειακής ανάπτυξης από την ΕΤΕ. Το προηγούμενο υλοποιήθηκε για την περίοδο 2007-2013, ήταν αξίας 300 εκ. ευρώ και ωφέλησε περίπου 900 προγράμματα περιφερειακών υποδομών, καθώς και 4000 μικρομεσαίες επιχειρήσεις στους τομείς της γεωργίας, της αγροδιατροφής και της δασοκομίας.

Περαιτέρω, μέρος του κρατικού προϋπολογισμού την τελευταία τετραετία επενδύεται στη βελτίωση της παραγωγής και προβολής του ρουμανικού κρασιού. Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται όλα τα μέτρα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης που αφορούν στην ενίσχυση της οινοπαραγωγής.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΧ.

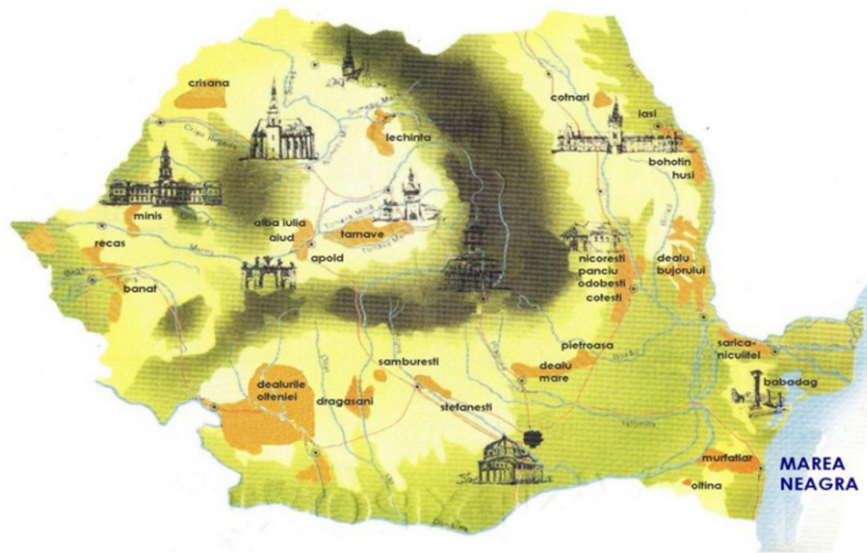
Έτη 2014 - 2018

		Προϋπολογισμός (σε Ron)					
Περιγραφή μέτρων	Νομοθετικές πράξεις R(EC) no. 1234/2007	2014	2015	2016	2017	2018	Total
1	2	3	4	5	6	7	8
Αναδιάταξη και βελτίωση αμπελώνων	Art. 103q	47084,23	37350,0	35212,47	23350,0	31850,0	183846,7
Ασφάλιση εσοδείας	Art. 103t	253,3	350,0	350,0	350,0	350,0	1653,3
Επενδύσεις	Art. 103u	0	2500	4000	4500	4500	15500
Απόσταξη	Art. 103v	0	500,0	500,0	1000,0	1000,0	3000,0
	R(EU) no. 1308/2013						
Προβολή	Art. 45	362,47	7000	7637,53	9500	10000	34500
Επαναφύτευση αμπελώνων σύμφωνα με φυτοϋγειονομικά πρότυπα	Art. 46 para. (3) letter. c)						
Σύνολο		47700	47700	47700	47700	47700	238500

2. Επίδραση θεσμικού πλαισίου στην αύξηση της παραγωγής και στον ανταγωνισμό

Η σειρά μέτρων που έχει ξεκινήσει να υιοθετεί το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης έχουν ξεκινήσει να αποφέρουν καρπούς.

Τα μέτρα ενίσχυσης της οινοπαραγωγής στη Ρουμανία φαίνεται επίσης να αποδίδουν: Σύμφωνα με εκτιμήσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Οίνου, η οινοπαραγωγή της Ρουμανίας αναμένεται να ανέλθει σε 5,2 εκατ. εκατόλιτρα, ποσότητα που ανεβάζει κατά 21% την παραγωγή σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά.

Μετά από έξι χρόνια μέτριας απόδοσης, η Ρουμανία κατατάσσεται και πάλι στις έξι μεγαλύτερες οινοπαραγωγικές χώρες της ΕΕ μετά την Ιταλία (48,5 εκατ. hl), τη Γαλλία (46,4 εκατ. hl), την Ισπανία (40,9 εκατ. hl), τη Γερμανία και την Πορτογαλία.

Σε διεθνές επίπεδο, η παραγωγή κρασιού αναμένεται να φτάσει τα 282 εκατ. εκατόλιτρα, που συνιστά ρεκόρ 18ετίας⁹.

Σε ό,τι αφορά στην αύξηση των επενδύσεων, παρατηρείται ότι υπάρχει ακόμα διστακτικότητα στην αγορά μεγάλων καλλιεργήσιμων εκτάσεων, λόγω της ασάφειας στο καθεστώς ιδιοκτησίας και της κακής κατάστασης των υποδομών άρδευσης.

Z. Συμπεράσματα - Προοπτικές ελληνικών επιχειρήσεων

Η Ρουμανία υπήρξε παραδοσιακά ο βασικός μας πελάτης στις εξαγωγές φρούτων. Κατά κύριο λόγο οι Έλληνες παραγωγοί εξάγουν στη Ρουμανία εσπεριδοειδή, βερούκοκα, ροδάκινα και ακτινίδια.

Δεδομένων, ωστόσο, των αναγκών της χώρας σε φρούτα και λαχανικά που προτιμώνται από τους καταναλωτές, αλλά λόγω κλίματος και δριμύων χειμώνων δεν παράγονται στη Ρουμανία, θεωρούμε ότι υπάρχουν περαιτέρω προοπτικές για είδη όπως λεμόνια, σταφύλια, καρπούζια, φρούτα του δάσους, μήλα, φράουλες και αγγούρια.

Σημαντικό, όπως και για τα περισσότερα εξαγόμενα προϊόντα μας, είναι να δημιουργηθεί ένα brand name που να συνοδεύει και τα προϊόντα αγροτικής παραγωγής και να εγγυάται υψηλή ποιότητα για τον καταναλωτή. Ως εκ τούτου, απαραίτητο είναι να παρέχουν τα ελληνικά προϊόντα εχέγγυα φυτοϋγειονομικών ελέγχων, βάσει κοινοτικών προδιαγραφών και να είναι συσκευασμένα (σημειώνεται ότι για πολλά χρόνια τη δεκαετία του '90 αλλά και πρόσφατα, μεγάλο πρόβλημα ήταν η διοχέτευση χύδην αγροτικών προϊόντων στη ρουμανική αγορά). Η σύνδεση των ελληνικών προϊόντων με υψηλά επίπεδα ποιότητας σε μία αγορά που αποκτά ολοένα και πιο έντονη καταναλωτική συνείδηση και άρα έχει υψηλότερες απαιτήσεις, είναι κομβικής σημασίας

⁹ Organization International du Vin

Η. Αναγνωρισμένες Ενώσεις Παραγωγών Αγροτικών Προϊόντων και Κτηνοτρόφων

C. I.	Name	The number and date of issue of the notice of preliminary recognition	Administrator	Contact data	Products
1.	SC Certkoop L&F SRL	No. 145/21.12.2010	Tutoi Neculai	Focșani, Antrepozite Street, no. 3, Vrancea county Phone: 0237 223.586, 0237 222.387 E-mail: certimpex@gmail.com	Fruits and vegetables
2.	SC Prodleg Farm SRL	No. 152/28.03.2011	Pais Ionuț	Galați, Dunărea Boulevard, no. 38 Phone: 0236 317.222; 0753.846.853 prodlegfarm@yahoo.com	Vegetables
3.	SC Mere Casa Panciu SRL	No. 151/25.03.2011	Guzu Daniel Nicușor	Sârbi Village, Țifești Commune, Vrancea county Phone: 0237 269.766; 0722.291.603 E-mail: manager@duraziv.ro	Fruits
4.	SC Lesim Lero SRL	No. 155/12.04.2011	Rediș Simion	Arad, Czigler Antoniu Street, no. 16 Phone: 0745.590.282 E-mail: simagron@yahoo.com	Fruits and vegetables
5.	Cooperativa Agricolă Stoian Land	No. 156/20.06.2011	Florian Stoian	Constanța, Administrative Space Corp A Phone/fax: 0341 816.214 E-mail: contact@bigland.ro	Vegetables
6.	SC Legume Sabangia SRL	No. 157/24.06.2011	Cristia Nicolae	Sabangia, no. 128A, Tulcea county Phone: 0744.336.706 E-mail: crilcom_agro@yahoo.com	Vegetables
7.	SC Tomate Com. SRL	No. 160/23.08.2011	Bujor Mircea Ionel	Dracea commune, Teleorman county Tel. 0744427185; bjrmircea@yahoo.com	Vegetables
8.	SC Agriter Grup SRL	No. 163/26.08.2011	Popa Florin	Galați, Traian Street, no. 361 Phone: 0236 430.000, 0744.774.971 E-mail: florin_popa68@yahoo.com	Vegetables
9.	SC Asociația Pomicolă Itești SRL	No. 162/30.08.2011	Florea Lucian Mugurel	Bacău, Mihai Viteazu Street, no. 4, bl.4, sc. G, floor 1, ap. 2, Bacău county Phone: 0747.111.122, 0744.476.789 E-mail: florea.luci@gmail.com	Fruits
10.	SC Muncostmar Grup SRL	No. 165/16.09.2011	Hâncu Costică	Tudor Vladimirescu commune, no. 779, Galați county Phone: 0730081846 E-mail: marsusanu@yahoo.com	Fruits and vegetables
11.	SC Dinamic Leg SRL	No. 170/18.11.2011	Grigore Costin	Galați, Nufărului Street, no. 9 Tel. 0745522864; costin.grigore@yahoo.com	Fruits and vegetables
12.	SC Sinfrutta SRL	No. 171/22.11.2011	Moldovan Teodor	Sânnicolau Mare, Square 30 Decembrie no.9, Timiș county Phone/fax: 0256 370.033 E-mail: office@sinagro.ro	Fruits and vegetables
13.	SC Agronatural Solutions SRL	No. 172/25.11.2011	Dragoș Seușan	Bucharest, sector 1, Aron Cotruș Street, no. 69A, floor 4, ap. 12, cam.no. 2 Phone: Anca Mihaescu - 0722.209.899 E-mail: anca@hectaris.ro , office@hectaris.ro	Fruits and vegetables

14.	SC Gradina de Legume SRL	No. 174/09.12.2011	Neagu Cosmin	Bucharest, sector 3, Prevederii Street, no. 14-18/40, Office no. 3 Phone: 0740.166.616 E-mail: cosmin.neagu@colonial.ro	Fruits and vegetables
15.	SC Axerom Grup SRL	No. 175/09.12.2011	Axente Ionuț	Galați, Traian Street, no. 331, Galați county Phone: 0745.515.343 /fax 0236 334.073 E-mail: office@axerom.ro	Fruits and vegetables
16.	SC Ferma Neagu SRL	No. 183/19.03.2012	Neagu Nicușor Ninel	Vărăști village, Vărăști commune, Jean Loius Calderon Street, no. 20, Giurgiu county Phone: 0762.031.475 E-mail: office@fermaneagu.ro ; fermanatural@yahoo.com	Fruits and vegetables
17.	Cooperativa Agricola Gheorghe Doja	No. 208/01.07.2013	Ion Florin	Gheorghe Doja commune, Gheorghe Doja Village, Rasaritului Street, no. 1A, Ialomița county Phone: 0764.563.074 E-mail: ion_zen@yahoo.com	Vegetables
18.	SC Certkoop L&F SRL	Nr.22/29.04.2016	Tutoi Neculai	Focșani, str. Antrepozite nr. 3, Județul Vrancea, Tel 0237/223586, 0237/222387 e-mail – certimpex@gmail.com	Fruits and vegetables
19.	SC Lesim Lero SRL	Nr.23/29.04.2016	Rediș Simion	Arad, str. Czigler Antoniu nr. 16 Mb.0745590282; simagron@yahoo.com	Vegetables
20	SC Gradina de Legume SRL	Nr. 27/07.03.2017	Neagu Cosmin	București, sector 3, str. Prevederii nr. 14-18/40, Biroul nr. 3 Tel: 0740166616; cosmin.neagu@colonial.ro	Fruits and vegetables
21	SC Dinamic Leg SRL	Nr. 28/07.03.2017	Grigore Costin	Mun. Galați, str. Nufărului nr. 9 Tel. 0745522864; costin.grigore@yahoo.com	Fruits and vegetables
22.	SC Axerom Grup SRL	Nr. 29/20.03.2017	Axente Ionuț	Galați, str. Traian, nr. 331, jud. Galați Tel: 0745515343/fax 0236334073; office@axerom.ro	Vegetables
23.	SC Sinfrutta SRL	Nr. 30/29.03.2017	Moise Sabin	Loc. Sânnicolau Mare, Oraș Sânnicolau Mare, DN 59C, Km 35+950 (dreapta), jud. Timiș, Tel: 0722239410, Tel/fax 0256370033, office@sinagro.ro	Fruits and vegetables
24.	Cooperativa Agricola Gheorghe Doja	Nr. 31/13.04.2017	Ion Florin	Com. Gheorghe Doja, sat Gheorghe Doja, str. Rasaritului, nr. 1A, județul Ialomița, tel. 0764563074, ion_zen@yahoo.com	Vegetables

The list of producer organizations - fruit and vegetables sector

C. I.	Name	The number and date of issue notice of recognition	Administrator	Contact data
1.	S.C.Hortifruct București SRL	No. 1/12.09.2007 Fruits and vegetables No. 2/30.04.2010 Fruits and vegetables for processing	Adrian Culcescu	Bucharest, Drumul Binelui Street, no. 6, sector 4, E-mail: office@hortifruct.ro , office@leoser.ro ica@leoser.ro , ica@hortifruct.ro Phone. 0735.404.924; 0728.112.442; 0213.321 286;
2.	SC Cerasus Grup Cotnari SRL	No. 3/25.04.2013 Fruits/ Fruits for processing	Vasile Băianu	Cotnari village, Cotnari commune, Iași county, postal code 707120 E-mail: danut.baianu@yahoo.com Phone: 0766.730.395, 0232.730 395
3.	Societatea Agricolă a Producătorilor de mere Dedrad Batoș	No.4/30.04.2013 Fruits	Emil Farago	Batoș commune, Primăriei Street, no. 302, Mureș county E-mail: mircea@pomicola.ro Phone: 0744.505.551, 0265.511 462
4.	SC Agroleg Grup SRL	No. 5/02.07.2013 Vegetables	Guiță Marius	Galați, Traian street, no. 289, E-mail agroleg_grup@yahoo.com Phone: 0744370222, 0732731905
5.	SC Brateșleg Grup SRL	No. 6/28.04.2014 Vegetables	Oreste Mîndru	Galați, Războieni Street, no. 77, Galați county E-mail: orestemindru@yahoo.com Phone/fax: 0236 315 180, 0745 769 838
6.	S.C Agro Holding Annabella SRL	No. 9/10.20.2014 Vegetables/Fruits Vegetables/Fruits for processing	Bălașa Florin	Drăgășani, Tudor Vladimirescu Street, no. 509, Vâlcea county E-mail: marinela.vlad@fravil.ro Phone/fax:0744.600.262, 0250.746 902
7.	S.C Mărul de Sibiu SRL	No. 10/09.03.2015 Fruits	Radu Simona	Sibiu, Viile Sibiului Street, no. 59, Sibiu county E-mail: horticola@atlassib.ro Phone: 0269 228 431, 0744.511.257
8.	SC Kronstadt Fructe SRL	No.11/18.03.2015 Vegetables/Fruits	Benea Gheorghe	Periam commune, No.866/A Timiș county E-mail: gheorghebenea@yahoo.com Phone/Fax: 0256.375 451, 0746.202.006
9.	S.C. V&F Logistic Center SRL	No.12/ 20.04.2015 Vegetables/Fruits	Breaz Mirela	Arad, Pictor Cornel Minișan Street, no. 1, Arad county E-mail: mirela.breaz@agrocodlea.ro Phone: 0257.216 550, 0731.037.095
10.	SC Grupul de producători agricoli Hortipomicola Reghin	No.13/24.04.2015 Fruits for processing	Ioan Ormenișan	Reghin, CFR Street, no. 14, Mureș county E-mail: office@sucmerom.ro Phone: 0265.512 730, 0742.137.000

ΠΗΓΕΣ:

- NIS - Romania's Statistical Yearbook, 2007-2013 with nurseries
* MARD intelligence data
- ΕΛΣΤΑΤ
- CFR 2017 Report (CaileF Romana)
- Flanders Investment and Trade Report, 2017
- Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής Ρουμανίας, INS
- World Bank Doing Business Report 2017
- MAjor Companies in Romania 2017 (έκδοση του Invest Romania)
- Romania Insider Newspaper
- <http://www.cnadnr.ro/en/node/2534>
- Organization International du Vin
- www.romalimenta.ro
- Rusali Mirela- Adriana, 'Agrifood Manufacturing Sector in Romania, Internal Sizes and In the European Context', MPRA Paper No. 85095, Institute of Agricultural Economics, Romanian Academy, Nov.2017, posted 12 May 2018, https://mpa.ub.uni-muenchen.de/85095/1/MPRA_paper_85095.pdf
- Grocery Retailers in Romania Report, Euromonitor, January 2016
- Food Market in Romania 2016, A FRD Center publication for the Embassy of the Kingdom of the Netherlands in Romania <https://www.dutchromaniannetwork.nl/wp-content/uploads/2017/01/Food-Report-Romania-2016.pdf>